

Investigation on the Reasons and Backgrounds of Women's Extramarital Relations from Men's Perspective: A Grounded Theory

Received: 2020-01-25

Accepted: 2020-08-15

Maryam Avani

M. A in general psychology, Yazd University. Yazd. Iran.

Hassan Zareei Mahmoodabadi
mailto:H.zareei@yazd.ac.i

Associate professor, Department of psychology. Yazd University. Yazd, Iran. (Corresponding Author)

Abstract

Community health depends on family health. One of the harms that can shake the foundation of a family is extramarital affairs. Due to the importance of the issue of infidelity and lack of research in the field of relationships outside the framework of women, the present study was conducted with the aim of discovering the causes and contexts of women's transnational relationships from the point of view of injured men. The research environment included the betrayed men of Yazd province. The method of qualitative research and its strategy was the data of the foundation. Twelve people were selected using targeted, theoretical sampling and snowball sampling. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using three stages of open, central and selective coding. Finally, 46 concepts, 14 sub-categories and 4 main categories were extracted. The main categories included "distancing" between men and women, "risky interactions", how couples interact with each other, "personality traits", including some characteristics of women, and "emotional / sexual dissatisfaction". The results showed that recognizing and understanding the contexts and causes of women's propensity for extramarital affairs could prevent such harm from occurring in future marital relationships. Therefore, counselors and psychologists can take steps to strengthen the foundation of the family by discovering the context and causes.

Key words: *extramarital relations, infidelity, men who have been betrayed by wives, grounded theory*

Introduction

Marriage is a major event in the life of every person which forms a supportive-emotional relationship. The quality of this dual marital relationship is a foundation for the future functioning of the whole family and the physical and mental health of the community members (Myers, Madathil, & Tingle, 2005). Several factors such as commitment, marital satisfaction, connection and absence of factors such as violence and infidelity result in a healthy marriage (Lambert & Dollahite, 2008). There is evidence suggesting that people often mention extramarital affairs as one of the main causes of marriage, separation and divorce problems (Habibi & Hajiheydari, 2015). There are various definitions for extramarital affairs, but according to most researchers, any secret relationship with a heterosexual person is called an extramarital affair (Wiederman & Allgeier, 1996). Since extramarital affairs have countless effects and consequences on both couples as well as children, it is crucial to investigate factors that cause and perpetuate them (Mahmoodabadi, Bahrami, Ahmadi, Etemadi, & Zadeh, 2012). Recent studies have found a variety of influential factors in marital infidelity (Pourmovahed et al., 2017). Because more in-depth information can be obtained through a qualitative research, the present study explored the causes of female infidelity from the perspective of men (Pourmovahed et al., 2018).

Methodology

This was a qualitative study conducted with a grounded theory approach. The target population included men affected by their wives' extramarital affairs in Yazd Province, Iran. Of the participants in this study in 2019, whose spouses were involved in sexual and emotional infidelity or both, 12 people were selected through theoretical, purposeful and snowball sampling and interviewed. The sampling procedure was as follows: 8 people referring to the counseling centers in Yazd were selected in a 4-month interval. Some participants suggested 4 more people through snowball sampling, who were also interviewed, and theoretical saturation was obtained. Inclusion criteria were male participants in their first marriage and not experiencing divorce. Exclusion criteria were uncertainty about the spouse' infidelity and divorce. Given the nature of the study and in order to obtain accurate information, semi-structured in-depth interview was used. To analyze the data, a systematic procedure was used in three stages of open, axial and selective coding as well as the presentation of a logical paradigm (Iman, 2012).

Results and discussion

After transcribing the interviews and performing the coding steps, 78 items, 46 concepts and 14 sub-categories were obtained. Categorization continued until 4 main categories were obtained, including: distancing, risky interactions, personality traits, and emotional and sexual dissatisfaction. Given the obtained data and according to the participants, numerous conditions and factors contribute to female infidelity. A set of factors mentioned by them is their background that creates infidelity in which women play no significant role. The most important of these conditions is the family in which the woman was born and raised or the environment in which she grew up. The minimal role of the father in the single life of women, the absence or lack of love in the family, improper upbringing, the history of divorce of a family member and freedom after divorce are conditions that men have considered important in their wife's' infidelity. Participants mentioned personality factors such as variety seeking, excessive excitement, risk-taking, credulity, curiosity, and an interest in praising and overestimating others' words as factors in forming female extramarital affairs. The other factor was to grant extra independence to women by men. Bad friends and destructive friendship patterns were other factors involved in women's tendency to infidelity. Misuses of mobile phones and the Internet by women, addiction to cyberspace and spending time in it were some other contributing factors.

Conclusion

Excessive preoccupation, poor working conditions, and neglect of life were among factors mentioned as a reason for being too distanced from their wives and a reason for female infidelity. They also cite women's dissatisfaction with sex life as a factor that can direct them to another person. Another point that both men and women contributed to its formation was their pre-marital relationship and lack of sufficient knowledge of each other. In summary, some factors and conditions that contribute to establishing female extramarital affairs from men's perspective include disordered family, maternal encouragement, controlled celibacy, premarital passion, women's personality traits, excessive independence in marriage, destructive friendship pattern, emotional detachment, poor expression, sexual dysfunction, economic conflict, and the cyber space. The major limitation of the study was to get access to the samples and attract their cooperation. It is suggested to conduct a similar study in a different cultural setting.

Acknowledgements

The researchers would like to appreciate the participants and who devoted so graciously a part of their time to participate in the study and counseling centers.

Authors' contributions

Zareei, contributed in the research design. The data were collected, analyzed, and interpreted by M. Avani and Z. H. Avani & Zareei contributed equally in composing and approving the final manuscript.

Funding

This research received no specific grant from any funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Availability of data and materials

All information related to the data of this research is available.

Ethics approval and consent to participate

The study was approved by the Ethics Committee Yazd University

Consent for publication

Researchers allow the journal to publish and publish this article

Competing interests

The authors declare that they have no competing interests.

References

- Iman, M. (2012). *Methodology of Qualitative Research*: Qom: Research Institute of Hawzah and University [in Persian]. [\[link\]](#)
- HABIBI, A. M., & Hajiheydari, Z. (2015). A qualitative study for investigating the reasons of sexual infidelity of couples who have asked for divorce in family court , *Journal of Family Research*, 11(42), 165-186. [\[link\]](#)
- Lambert, N. M., & Dollahite, D. C. (2008). The threefold cord: Marital commitment in religious couples. *Journal of Family Issues*, 29(5), 592-614. [\[link\]](#)
- Myers, J. E., Madathil, J., & Tingle, L. R. (2005). Marriage satisfaction and wellness in India and the United States: A preliminary comparison of arranged marriages and marriages of choice. *Journal of Counseling & Development*, 83(2), 183-190. [\[link\]](#)
- Mahmoodabadi, H. Z., Bahrami, F., Ahmadi, A., Etemadi, O., & Zadeh, M. S. F. (2012). The effectiveness of retraining attribution styles (cognitive therapy) on dimensions of family functioning in divorce applicant couples. *International Journal of Psychological Studies*, 4(2), 257. [\[link\]](#)
- Pourmovahed, Z., Mahmoodabad, S. S. M., Mahmoodabadi, H. Z., Tavangar, H., Ardekani, S. M. Y., & Vaezi, A. A. (2017). Family stability and conflict of spiritual beliefs and superstitions among Yazdi people in Iran: A qualitative study. *World Family Medicine Journal: Incorporating the Middle East*, *Journal of Family Medicine*, 99(5548), 1-7. [\[link\]](#)
- Pourmovahed, Z., Mahmoodabad, S. S. M., Mahmoodabadi, H. Z., Tavangar, H., Ardekani, S. M. Y., & Vaezi, A. A. (2018). Deficiency of self-efficacy in problem-solving as a contributory factor in family instability: A qualitative study. *Iranian journal of psychiatry*, 13(1), 32. [\[link\]](#)
- Wiederman, M. W., & Allgeier, E. R. (1996). Expectations and attributions regarding extramarital sex among young married individuals. *Journal of Psychology & Human Sexuality*, 8(3), 21-35. [\[link\]](#)

آشکار ساختن چرایی و زمینه‌های برپایی پیوندهای فرا زناشویی زنان از دیدگاه مردان آسیب‌دیده: پژوهش داده بنیاد

پذیرش: ۱۳۹۹-۰۵-۲۵

دریافت: ۱۳۹۸-۱۱-۰۵

مریم اوانی

کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه یزد، ایران.

حسن زارعی محمودآبادی

دانشیار گروه روانشناسی و مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد،

ایران. (نویسنده مسئول)

mailto:H.zareei@yazd.ac.ir

چکیده

سلامت جامعه درگرو سلامت خانواده است. یکی از آسیب‌هایی که می‌تواند بنیان خانواده را سست کند، روابط فرا زناشویی است. پژوهش حاضر به دلیل اهمیت موضوع خیانت و کمبود پژوهش در زمینه روابط خارج از چارچوب زنان، با هدف کشف علل و زمینه‌های روابط فرا زناشویی زنان از نگاه مردان آسیب‌دیده انجام شد. محیط پژوهش دربرگیرنده مردان خیانت دیده استان یزد بود. روش تحقیق کیفی و راهبرد آن داده بنیاد بود. تعداد ۱۲ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، نظری و گلوله برفی انتخاب شدند. اطلاعات از طریق مصاحبه نیمه ساختاری گردآوری و با استفاده از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تجزیه و تحلیل شدند. در نهایت ۴۶ مفهوم، ۱۴ مقوله فرعی و ۴ مقوله اصلی استخراج شد. مقوله‌های اصلی شامل «فاصله سازی» به دوری زن و مرد از یکدیگر، «تعاملات مخاطره‌آمیز» نحوه تعامل زوجین با یکدیگر، «ویژگی‌های شخصیتی» شامل برخی ویژگی‌های زن و «ناخرسندی عاطفی/جنسی» بود. مقوله نهایی «تجربه برزخی» استخراج گردید. نتایج نشان داد شناخت و درک زمینه‌ها و علل گرایش زنان به روابط فرا زناشویی می‌تواند مانع از بروز چنین آسیبی در روابط زوجین در آینده گردد. لذا مشاوران و روانشناسان می‌توانند با کشف زمینه‌ها و علل در جهت تحکیم بنیان خانواده قدم بردارند.

کلیدواژه‌ها: روابط فرا زناشویی، خیانت، مردان خیانت دیده، نظریه داده بنیاد

مقدمه

پیوند زناشویی، با ارزش‌ترین رخداد زندگی هر آدمی به حساب می‌آید که این پیوند سرآغاز شکل‌گیری یک رابطه حمایتی-عاطفی است. کیفیت این رابطه دوتایی زناشویی، زیربنایی برای کارکرد آینده همه خانواده و

سلامت بدنی و روانی اعضای جامعه است و داشتن یک زندگی زناشویی کامیاب، هدف و آرمان بسیاری از افراد است (Myers et al., 2005). چندین عنصر مانند تعهد، رضایت زناشویی، ارتباط و نیستی عناصری مانند خشونت و خیانت داشتن ازدواجی سالم را رقم می‌زند (Lambert & Dollahite, 2008). همچنین وفاداری و اعتماد در رابطه رمانتیک برای بیشتر مردم ارزش بسیار بالایی دارد. یکی از گونه‌های تخریب اعتماد در زندگی زناشویی و در نهایت تخریب ازدواج در نهایت تخریب خانواده‌ها، روابط فرا زناشویی^۱ است (Rafeie, Kalantari, Neshat Doust, & Hamid, 2017). برای روابط فرا زناشویی معانی گوناگونی بیان شده است. در سال‌های گذشته، گاهی تنها به معنی داشتن رابطه جنسی ناروا با غیر از همسر بیان می‌شد؛ ولی اگر بخواهیم روابط فرا زناشویی را بر پایه تعریف گروهی از روانشناسان بیان کنیم، هر ارتباطی با فرد غیر هم‌جنس که از همسر پنهان شود، یک رابطه فرا زناشویی نام می‌گیرد (Wiederman & Allgeier, 1996). پژوهش‌ها در زمینه خیانت آن را بیشتر به دو نوع اصلی خیانت جنسی و خیانت عاطفی تقسیم می‌کنند (Guitar et al., 2017). خیانت جنسی داشتن رابطه جنسی و خیانت عاطفی هم به داشتن رابطه احساسی و گذراندن وقت بدون داشتن رابطه جنسی با کسی تعریف می‌شود که شریک اصلی افراد در زندگی نیست (Shackelford, LeBlanc & Drass, 2000). باین حال، امروزه با ظهور اینترنت، خیانت اینترنتی به‌عنوان سومین نوع بی‌وفایی در نظر گرفته می‌شود که شامل رابطه با جنس مخالف به‌منظور کسب لذت عاطفی یا جنسی از طریق اینترنت است (Fraccaro, & O'Connor, Pisanski, Tigue, 2014). آمارها و تحقیقات نشان می‌دهند که موضوع خیانت مختص به طبقه خاصی از افراد جامعه نیست بلکه همه افراد متأهل در معرض آن قرار دارند. در پژوهشی که در سال ۲۰۱۵ در آمریکا صورت گرفت، نشان داده شد که ۲۱ تا ۲۵ درصد از مردان و ۱۱ تا ۱۵ درصد از زنان در طول زندگی زناشویی خود، به اشکال مختلف روابط فرا زناشویی داشته‌اند (Ein-Dor, Perry-Paldi, Hirschberger, Birnbaum, & Deutsch, 2015). نداشتن آمار دقیق از روابط فرا زناشویی در کشور ما به‌منزله نبود این معضل نیست. گزارش‌های جدید، افزایش آمار مراجعین درگیر با خیانت زناشویی به دادگاه‌های خانواده و همچنین دانستن این موضوع به‌مثابه یکی از دلایل اصلی طلاق‌ها و قتل‌های خانوادگی و ناموسی، مبین این واقعیت تلخ است که این معضل اجتماعی به‌صورت پنهان در جامعه ما رواج دارد (Fathi, Fekazad, Ghaffary, & Bolhari, 2014).

خیانت به‌وسیله عوامل متعددی شروع و ادامه‌دار می‌شود. ایجاد روابط فرا زناشویی باعث ایجاد آسیب‌های شدید عاطفی، از جمله اختلال استرس پس از حادثه، افسردگی، ناامیدی، خشم، عدم اعتماد به‌نفس در زوجین

می‌شود و همچنین اثرات زیان‌باری نیز بر روی کودکان دارد (McDaniel, Drouin, & Cravens, 2017) به دلیل پیامدهای جبران‌ناپذیر خیانت بر روی زوجین، فرزندان، خانواده‌ها و جامعه، بررسی علل و زمینه‌های بروز آن از اهمیت بسیاری برخوردار است. این‌گونه بررسی‌ها می‌تواند در کاهش روابط فرا زناشویی و همچنین بهبود زندگی زوجین نقش بسزایی داشته باشد.

پژوهش‌های اخیر به عوامل تأثیرگذار متنوعی در خیانت زناشویی دست‌یافته‌اند. فتحی، پروین، جوادیان (Fathi, 2017) انجام پژوهش کیفی با عنوان مقایسه علل بی‌وفایی در زنان و مردان بر روی ۴۰ مرد و ۳۲ زن شهر نشان داد که ویژگی و خصوصیات فردی، نارضایتی عاطفی و جنسی در روابط زناشویی، مشکلات خانوادگی خاستگاه و عوامل اجتماعی از جمله عوامل زمینه‌ساز و تسهیل‌کننده در گرایش افراد متأهل به بی‌وفایی زناشویی است (Fathi, 2017). حبیبی و حاجی حیدری همچنین پژوهش کیفی دیگری که به بررسی علل خیانت از دیدگاه زنان و مردان بر روی ۴۲ خانواده مراجعه‌کننده به دادگاه خانواده شهر تهران پرداخت، نشان داد که سه عامل مسائل بین فردی، روابط همسران و جامعه، اصلی‌ترین علل خیانت از دیدگاه زنان و مردان هستند. همچنین راهبرد اصلی مردان در مقابل خیانت همسر، خشونت و تصمیم به جدایی بود (HABIBI & Hajiheydari, 2015) با استفاده از داده‌های مطالعه طولی سلامت بزرگ‌سالان که از سال ۱۹۹۴ تا سال ۲۰۰۸ در آمریکا جمع‌آوری شده بوده، پژوهشی تحت عنوان حقایق جدید درباره خیانت انجام شد. نتایج حاکی از آن بود که مردان و زنان به یک اندازه امکان تجربه کردن روابط فرا زناشویی را دارند. همچنین وضعیت اجتماعی و اقتصادی نقش چندانی در این روابط ندارد و می‌تواند در تمامی طبقات رخ دهد. میزان رضایت زوجین از یکدیگر و زندگی مشترک، رابطه معکوسی با میزان خیانت دارد، مخصوصاً زمانی که رابطه زناشویی طولانی‌تر باشد (Adamopoulou, 2013).

بر اساس نتایج دیگر تحقیقات انجام‌شده درباره علل و زمینه‌های روابط فرا زناشویی موارد متعددی مانند نارضایتی از روابط جنسی و عاطفی، سوءظن نسبت به وفاداری همسر، تنوع‌طلبی (Shirdel, 2006)، بلوغ جنسی و اجتماعی، خانواده منشأ، وسایل ارتباط جمعی (Loudová, Janiš, & Haviger, 2013)، شخصیت و درک همسران از ازدواج، (Bagarozzi Sr, 2007) و عوامل پیش‌بینی‌کننده قبل از ازدواج از جمله سوابق روابط جنسی رضایت‌بخش (Allen et al., 2008) مطرح شده است. همچنین مواردی مانند ناکامی و ناتوانی زوجین برای کنار آمدن با تعارض، آشیانه خالی، عدم صمیمیت زوجین با هم حتی بعد از سال‌ها و عدم ارضای نیاز

جنسی یکدیگر به صورت مطلوب از جمله عوامل برانگیزاننده خیانت است (Brown, 2013). از دیگر عوامل می‌توان به جلب توجه، قدرت طلبی، اثبات مردانگی و زنانگی و اثبات جذابیت اشاره کرد (Fisher, 2007). تجربه مجدد صمیمیت فردی و جنسی مهم‌ترین انگیزه زن و مرد متأهلی است که به سوی روابط نامشروع کشیده می‌شوند؛ چیزی که دیگر آن را در زندگی مشترکشان نمی‌یابند (Glasser & Glasser, 2010). وقتی نیازهای عاطفی همسران برای مدت طولانی برطرف نگردد، به همان اندازه امکان دارد که فرد دیگری که این نیازها را ارضا کند، به عنوان فرد سوم وارد رابطه زوج شود (Harley & Chalmers, 2013). همچنین کیفیت کم یا تعداد دفعات کم رابطه‌ی جنسی را از عواملی است که می‌تواند باعث رو آوردن زوجین به خیانت شود (Campbell, 2009). عوامل محیطی مانند جدایی والدین، درگیری‌های مداوم پدر و مادر، داشتن الگوی خیانت در خانواده بخصوص در پدر و مادر، سابقه داشتن دوستی‌های زیاد با جنس مخالف، مصرف مشروبات الکلی، وجود دوستان ناباب نیز می‌تواند خطر خیانت را افزایش دهد (Blow & Hartnett, 2005). همچنین عامل یادگیری اجتماعی از عوامل مؤثر بر پتانسیل خیانت است. هرچه میزان یادگیری اجتماعی در فرد به صورت مؤثرتری شکل گرفته باشد، میزان پتانسیل خیانت نیز افزایش می‌یابد (Edjtehadi & Vahedi, 2016). تأثیرات همسالان، آشنایی با افراد دارای رابطه نامشروع و صحبت با دیگران در مورد این نوع روابط از جمله ویژگی‌های بافت اجتماعی که ممکن است در رابطه نامشروع زوجین تأثیر گذارد، است (Rotter, 2001). همچنین رابطه مثبتی بین شخصیت و بی‌وفایی وجود دارد. افرادی که نمرات بالاتری در ویژگی‌های تاریک شخصیت دارند، خیانت بیشتری نیز در روابطشان دارند (Jones & Weiser, 2014).

یکی از دلایل انجام این پژوهش، وجود خلأ ناشی از عدم انجام پژوهش در مورد خیانت از نگاه مردان بود. دلیل دیگر بافت سنتی و مذهبی شهر یزد از یک سو و مهاجرپذیری آن به خاطر صنعت از سوی دیگر است. پیامد چنین تغییراتی، تحول در ساختار خانواده است که می‌تواند بر روی خانواده‌های یزدی نیز تأثیر بگذارد. با انجام این پژوهش، انتظار می‌رود اطلاعات ما در مورد زمینه‌های بروز روابط فرا زناشویی زنان افزوده شود؛ بنابراین این پژوهش با هدف کشف علل و زمینه‌های روابط فرا زناشویی زنان از نگاه مردان و ارائه یک مدل مفهومی در راستای آن انجام شد. سؤال‌های پژوهش شامل قابلیت کشف علل گرایش زنان به روابط فرا زناشویی و شناسایی زمینه‌های بروز روابط فرا زناشویی در زنان بود.

روش

پژوهش حاضر کیفی و راهبرد آن نظریه داده بنیاد^۱ بود. این روش به‌طور استقرایی یک سلسله رویه‌های سامانمند را به کار می‌گیرد تا نظریه‌ای درباره پدیده مورد مطالعه از دل داده‌ها ایجاد کند. جامعه هدف شامل مردان آسیب‌دیده از روابط فرا زناشویی همسر در استان یزد بود. از بین مشارکت‌کنندگان در این پژوهش در سال ۱۳۹۸ که همسرشان درگیر خیانت جنسی، عاطفی و یا هر دو شده بودند تعداد ۱۲ نفر بر مبنای نمونه‌گیری نظری، هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند و مصاحبه بر روی آن‌ها انجام شد. روال نمونه‌گیری به این صورت بود که در بازه زمانی ۴ ماه و با مراجعه به مراکز مشاوره سطح استان تعداد ۸ نفر انتخاب شدند (شامل مرکز مشاوره‌های بهمن، نوید، ضیایی، نگار، محبت) همچنین برخی از مشارکت‌کنندگان به‌صورت گلوله برفی ۴ نفر دیگر را پیشنهاد دادند که با آن‌ها نیز مصاحبه شد که اشباع نظری حاصل شد. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از مرد بودن، ازدواج اول، عدم طلاق زوجین و ملاک‌های خروج عدم قطعیت خیانت و طلاق قانونی زوجین بود.

ابزار

با توجه به ماهیت پژوهش، برای دست یافتن به اطلاعات دقیق، باید از روش مصاحبه رودررو استفاده می‌شد؛ در این پژوهش از روش مصاحبه عمیق به شیوه نیمه ساخت یافته استفاده گردید. در مصاحبه تعداد ۱۰ سؤال که برای اطمینان از روایی محتوای آن‌ها از جمع‌بندی نظرات اساتید روانشناسی استفاده شده بود، از مصاحبه‌شوندگان پرسیده شد. همچنین در مواقع لزوم و جهت دستیابی به جزئیات بیشتر و اطلاعات دقیق‌تر، از سؤالات کاوشگرانه مانند «می‌توانید در این مورد بیشتر توضیح دهید؟»، «لطفاً مثالی از تجربه خود بیان کنید.» استفاده می‌شد. مطلوبیت این نوع مصاحبه آن است که نه دست و پای محقق را می‌بندد و نه اطلاعات بسیار وسیع و غیرضروری را فراهم می‌سازد. علاوه بر این، نزدیکی و فاصله مناسب با فضای ذهنی سوژه‌ها ممکن می‌کند (Mohammadpur, 2013).

شیوه‌ی اجرا پژوهش

در پژوهش حاضر، مکان مصاحبه‌ها بسته به راحتی پاسخگو و محقق از محیط کار تا مراکز مشاوره در تغییر بود. با ۱۰ نفر از مشارکت‌کنندگان در مراکز مشاوره و با ۲ نفر دیگر، در محیط کارشان مصاحبه انجام

گردید. زمان مصاحبه بستگی به میزان همکاری پاسخگو و پاسخ‌هایشان از ۳۰ دقیقه تا ۲ ساعت متفاوت بود. بعد از انجام مصاحبه‌ها، ابتدا جلسات ضبط‌شده، به شکل واژه به واژه و دقیق تایپ گردید؛ سپس با گوش دادن چندباره به فایل‌های صوتی و اطمینان از صحت مطالب یادداشت شده، کدگذاری صورت گرفت. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده در روش نظریه داده بنیاد، روش‌های گوناگونی وجود دارد که یکی از پرکاربردترین آن‌ها، روش نظام‌مند است؛ در این روش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از سه مرحله کدگذاری باز^۱، کدگذاری محوری^۲ و کدگذاری انتخابی^۳ و در نهایت عرضه یک پارادایم منطقی از نظریه در حال رشد استفاده می‌گردد. در مرحله کدگذاری باز، مفاهیم شناسایی شده و ابعاد آن‌ها در داده‌ها کشف و با بخش‌بندی اطلاعات، مقوله‌های اولیه بیان گذاشته می‌شوند. در مرحله کدگذاری محوری، مقوله‌ها به زیر مقوله‌ها پیوند داده می‌شوند و اطلاعات به شیوه‌های جدیدی به هم مربوط می‌شوند. در مرحله کدگذاری انتخابی، پژوهشگر با استفاده از روابط میان مقوله‌های موجود که در مرحله قبل به دست آمده است، نظریه‌ای را نگارش درمی‌آورد. در مطالعه حاضر، پس از شناسایی نکات کلیدی، داده‌ها کدگذاری شده، سپس گدهایی که دارای محورهای مشترکی بودند، به مجموعه‌ای از مفاهیم تبدیل شده و از طریق گروه‌بندی مفاهیم، مقوله‌ها استخراج گردید. در فرآیند تجزیه و تحلیل، دائم به متون مصاحبه‌ها مراجعه و برخی از کدها حذف یا کدهای جدیدی اضافه گردید، این روش رفت و برگشتی^۴ آن قدر ادامه یافت تا پژوهش به مرحله اشباع نظری رسید. در پژوهش حاضر برای اعتبار پذیری از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا یافته‌های کلی مطالعه را ارزیابی کرده و در مورد صحت آن نظر دهند. همچنین برای پیشگیری از سوگیری‌های احتمالی پژوهشگر، در جریان پژوهش از فن بحث و تبادل نظر با هم‌تایانی که سروکاری با پژوهش حاضر نداشتند استفاده گردید. برای رعایت معیار قابلیت اطمینان نیز مصاحبه‌های ضبط‌شده، متون نسخه‌برداری شده از مصاحبه‌ها، فهرست مصاحبه‌شوندگان، یادداشت‌های پژوهشگر و فرآیند تحلیل داده‌ها ذخیره شده است. پس از به دست آوردن نتایج، از روش مرور توسط خبرگان غیر شرکت‌کننده در پژوهش استفاده شد. همچنین برای دست‌یابی به قابلیت تأیید پذیری، نتایج تحلیل‌ها با داده‌های خام مقایسه گردید تا

-
1. open coding
  2. axial coding
  3. selective coding
  4. iterative

همخوانی نتایج با داده‌ها تأیید شود. اندیشه‌ها، باورها و انتظارات ذهنی پژوهشگر در جریان گردآوری و تحلیل داده‌ها یادداشت شد و به این ترتیب دیدگاه‌های وارد شده در پژوهش قابل ردیابی و کنترل گردید.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر میانگین سن مردان مشارکت‌کننده ۳۶ سال (کم سن ترین ۲۶ سال و بالاترین سن ۴۰ سال)، میانگین سن زنان خیانت‌کننده ۳۰ سال (کم سن ترین ۱۸ سال و بالاترین سن ۳۸ سال) و میانگین مدت ازدواج زوجین ۱۱ سال بود. همچنین ۷۵ درصد مردان شغل آزاد و ۲۵ درصد از آنان کارمند بودند. از میان زنان نیز ۹۲ درصد خانه‌دار و تنها ۸ درصد شاغل بودند. از میان زوجین ۷۵ درصد دارای فرزند و ۲۵ درصد از آنان فرزندی نداشتند. میزان تحصیلات مردان به این صورت بود: ۳۳٫۳ درصد سیکل، ۳٫۳ درصد دیپلم، ۸٫۳ درصد فوق‌دیپلم، ۱۶٫۶ درصد لیسانس و ۸٫۳ درصد دکترا. از میان زنان ۳۳٫۳ درصد سیکل، ۴۱٫۶ درصد دیپلم، ۱۶٫۶ درصد لیسانس و ۸٫۳ درصد فوق‌لیسانس بودند.

پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها و با انجام مراحل کدگذاری، ۷۸ گزاره، ۴۶ مفهوم و ۱۴ مقوله فرعی به دست آمد. پس از آن مقوله سازی تا رسیدن به ۴ مقوله اصلی ادامه یافت. مقولات اصلی پژوهش عبارت‌اند از: فاصله سازی، تعاملات مخاطره‌آمیز، ویژگی‌های شخصیتی، ناخردستی عاطفی و جنسی. مفاهیم، مقولات فرعی و مقولات اصلی ساخته شده از کدگذاری در جدول زیر آمده است. در ادامه مقولات اصلی و مقولات فرعی به تفکیک بیان گردید و در نهایت مدل مفهومی ترسیم شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱

مفاهیم، مقولات فرعی و مقولات اصلی

مقولات اصلی	مقولات فرعی	مفاهیم
فاصله سازی	درگیری اقتصادی افراطی	بحران مالی وقت کم برای همسر ساعت کار طولانی آزادی بیشتر از مجردی احساس آزادی مواجهه با زندگی جدید
	استقلال بخشی بیش از حد	شرایط دشوار بهزیستی فرار از شرایط سخت سختگیری افراطی پدر عدم تربیت صحیح سابقه طلاق خواهر اعتیاد مادر نقش کم‌رنگ پدر کمبود محبت خانواده ازدواج با عشق
تعاملات مخاطره‌آمیز	خانواده نابسامان	نادیده‌گیری تفاوت‌ها دوستی قبل از ازدواج اولویت دادن به دوست دوستان نامناسب الگوبرداری اشتباه
	شور قبل از ازدواج	عدم پذیرش داماد توسط مادر حمایت بیجای مادرزن تشویق به طلاق از سمت مادر آشنایی مجازی چت و ارتباطات مشکوک اعتیاد به موبایل
	الگوی مخرب دوستی	تنوع‌طلبی کنجکاوی ریسک‌پذیری زودباوری هیجان‌طلبی
	تشویج مادرانه	جلب‌توجه دیگران تأثیرپذیری از حرف دیگران علاقه به تمجید
ویژگی‌های شخصیتی	فضای مجازی	کم‌توانی جنسی بی‌احساسی جنسی رابطه جنسی ضعیف سردمزاجی کم شدن رابطه عدم تمایل
	گشودگی به تجربه	از دست دادن علاقه ازدواج بدون علاقه عدم دل‌بستگی ضعف کلامی عدم گفتگو عدم مهارت بیان عاطفه
ناخرسندی عاطفی/جنسی	تأیید خواهی	کم‌توانی جنسی بی‌احساسی جنسی رابطه جنسی ضعیف سردمزاجی کم شدن رابطه عدم تمایل
	کم‌توانی جنسی مرد	از دست دادن علاقه ازدواج بدون علاقه عدم دل‌بستگی ضعف کلامی عدم گفتگو عدم مهارت بیان عاطفه
بی‌رغبتی جنسی زن	سردی عاطفی	از دست دادن علاقه ازدواج بدون علاقه عدم دل‌بستگی ضعف کلامی عدم گفتگو عدم مهارت بیان عاطفه
	ضعف بیانی	از دست دادن علاقه ازدواج بدون علاقه عدم دل‌بستگی ضعف کلامی عدم گفتگو عدم مهارت بیان عاطفه

مقاله اصلی فاصله سازی

در بعضی زندگی‌های مشترک، شاهد فاصله روزافزون زوجین هستیم. فاصله میان زوجین به دو شکل می‌تواند بروز کند. گاه این فاصله فیزیکی بوده و گاه زوجین از نظر فیزیکی در کنار یکدیگر بوده، ولی دوری عاطفی میان آن‌ها وجود دارد. نتیجه این امر ناامیدی زوجین از یکدیگر و شاید در مواردی رفتن به سمت کسی که احساس نزدیکی بیشتری را با او تجربه کنند باشد.

مقاله فرعی درگیری اقتصادی افراطی

اوضاع اقتصادی نامناسب و درآمد کم، علاوه بر تأثیرگذاری بر روی تمامی افراد خانواده، باعث می‌شود که نان‌آور خانواده برای کسب درآمد بیشتر، مجبور به صرف زمان طولانی‌تر در محیط کار یا قبول شرایط شغلی نامناسب شود که باعث دوری بیشتر از محیط خانه و برجای گذاشتن خستگی‌های جسمی و روحی زیادی بر او، می‌شود. نتیجه آن می‌تواند عدم توجه به خواسته‌های عاطفی زن شود. توجه مرد، تلاش بیشتر برای خانواده و نگاه زن کم‌توجهی مرد به او است. این تفاسیر متفاوت باعث نارضایتی و در نهایت می‌تواند منجر به روابط فرا زناشویی گردد. حسین در خصوص شرایط کاری و دوری از همسرش می‌گوید:

«باید برایش وقت میداشتم، تفریحش می‌بردم، این طرف اون طرف می‌بردم، نبردم. می‌گفت

بریم مسافرت، کارخونه مرخصی نمی‌داد... مشکلات کاری اجازه نمی‌داد برنامه‌ها جور بشه»

رضا نیز ساعت کاری طولانی را یکی از دشواری‌های بیشتر مردان می‌داند، او راننده مینی‌بوس بین شهری است و شرایط کاری‌اش را یکی از عوامل مهم خیانت همسرش می‌داند:

«یه مشکلی که گریبان‌گیر خیلی از مردهای کشور ما هست، ساعت کاری بسیار زیاده... طرف

از زندگی غافل میشه. متأسفانه کارم جووری بود که ۴ صبح می‌رفتم سرکار، ۷ شب برمی‌گشتم، خیلی

کم پیش هم بودیم، اون طرف هم آزادتر بود، با حرفای قشنگش زنمو کشید سمت خودش.»

مقاله فرعی استقلال بخشی بیش‌ازحد

طبق نظر برخی از مشارکت‌کنندگان، آن‌ها استقلال لازم یا بیش‌ازحد به همسر خود داده بودند و آن را به‌عنوان عاملی برای خیانت همسر می‌دانستند، چراکه همسرشان نتوانسته مدیریت کارآمدی برای نحوه ارتباطات با او و دیگران داشته باشد. به‌طوری‌که رفته‌رفته در این تعاملات، ارتباط خاص میان زن و شوهر به فرد سومی تعمیم یافته است. علی درباره آزادی‌های همسرش می‌گوید:

«زنم هرجایی می‌خواست بره، گفتم برو... هر کاری خواست بکنه گذاشتم... کار کنه،

هرچی... شاید دیگه خیلی آزادش گذاشتم این جووری شد»

فرزاد تفاوت محیط بهزیستی که همسر در آن بزرگ‌شده را با استقلالش بعد از ازدواج را یکی از دلایل خیانت همسرش می‌داند، او می‌گوید:

«توی بهزیستی خیلی چیزا براشون محدود بوده، وقتی اومد بیرون دید گوشه‌ای، تلگرام، اینستاگرام، بیرون رفتن و این جور چیزا هست، باعث شد این کار رو بکنه. بیهو آزاد شد انگار...»

مقوله اصلی تعاملات مخاطره‌آمیز

انسان‌ها در زندگی خویش با شرایط، افراد و موقعیت‌هایی روبرو می‌شوند که تأثیر آن ممکن است تا آخر عمر ادامه داشته باشد. بعضی از این تعاملات به گونه‌ای است که ترک آن‌ها در اختیار انسان نبوده و گریزناپذیر است. به‌طور مثال انسان در انتخاب والدین خویش مختار نیست. از سوی دیگر بعضی از روابط مانند نوع استفاده از فضای مجازی و انتخاب دوست با وجود انتخابی بودن، می‌تواند متأثر از شرایط زندگی افراد باشد. به‌رحال برخی از تعاملات می‌تواند باعث مخاطراتی در زندگی فرد شود. در ادامه مقولات فرعی بیان‌شده است.

مقوله فرعی تجرد کنترل‌شده

شکی نیست که نظارت والدین بر فرزندان تا حدی لازم و ضروری است؛ ولی برخی از والدین با تعصبات اشتباه و وضع قوانین سخت‌گیرانه، باعث نارضایتی، تنش و فاصله زیاد میان خود و فرزندان می‌شوند. به دلایلی که ریشه در سنت و فرهنگ جامعه ما دارد، این محدودیت‌ها بر روی دختران بیشتر است. فرار از محیط‌هایی که فرزندان به هر دلیلی از آن ناراضی هستند، می‌تواند یکی از انگیزه‌های قوی ازدواج آنان باشد و پس از ازدواج نیز، ممکن است ناخودآگاه سعی در جبران تمامی محدودیت‌های خود داشته باشند. سعید می‌گوید:

«وقتی باهم دوست بودیم، به هر راهی می‌زد که با من ازدواج کنه از خونه باباش بیاد بیرون،

باباش خیلی محدودش کرده بود، می‌گفته حتماً باید چادری باشه، نمی‌داشت هر جایی بره.»

روی دیگر ماجرا، کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرستی هستند که ناچاراً در مراکز زندگی می‌کنند که ممکن است بسیاری از قوانینش خوشایند آنان نباشد. فرزاد از شرایط دشوار مجردی همسرش در بهزیستی می‌گوید و حتی دلیل ازدواج همسرش با وی را، رهایی از این قیدوبندها می‌داند:

«می‌خواستند از بهزیستی بیاد بیرون. توی بهزیستی خیلی بهشون فشار آورده بودن، تو مشت

گرفته بودنشون. این چیزا خیلی ممکنه تو این کارایی که تو زندگیمون کرده تأثیر داشته باشه»

مقوله فرعی خانواده نابسامان

خانواده مخصوصاً والدین، در شکل‌گیری شخصیت افراد از بدو تولد تا نوع تعاملات و رفتارهای افراد در بزرگسالی نقش دارند و پایه‌گذار بخش مهمی از سرنوشت افراد است. اعتیاد والدین، سابقه طلاق، عدم مهرورزی اعضای خانواده به یکدیگر و نقش کمرنگ پدر در خانواده، شماری از این نابسامانی‌ها است. تعدادی از مشارکت‌کنندگان رفتارهای نادرست همسر و حتی خیانت او را، به خانواده‌ای که وی از آن آمده مربوط می‌دانند. مهرداد در خصوص خانواده همسرش می‌گوید:

«زنم دوتا خواهر داشت طلاق گرفته بودن، یکیشون خونه مجردی داشت. زن منم می‌گفت خوش به حالش، راحتی، آقا بالا سر نداره. باباش هم تو خونه حرفش مهم نبود»
حمید هم خانواده همسرش را عامل مهمی در خیانت او می‌داند و می‌گوید:
«عدم تربیت درست خانمم عامل مهمی توی خیانتش بود. توی خانواده‌اشون خیلی چیزها مهم نبوده، اینکه خانمم با کی میره و میاد. انگار درو پیکر نداشته باشه خونشون... خواهر شم یک سال بعد از ازدواجش، شوهرش با یکی می‌بیتش و طلاقش می‌ده...»

مقوله فرعی شور قبل از ازدواج

شناخت زوجین قبل از شروع زندگی، لازمه رسیدن به یک زندگی مشترک سالم و خوشبخت است؛ ولی ممکن است در زمان آشنایی‌های سطحی و بدون ضابطه دختر و پسر به‌دوراز چشم خانواده، شناخت زوجین به دلیل بالا بودن هیجان‌تشان و شیفتگی شدید، سطحی باشد و توجهی به تفاوت در عقاید، علایق، فرهنگ، تحصیلات خود و خانواده نداشته باشند. بهزاد می‌گوید:

«ما با هم دوست بودیم. برای ازدواج که مطرح کردم، هر کی می‌شنید می‌گفتند از لحاظ فرهنگی بهم نمی‌خورید. خانواده‌ها مخالف بودند، گوش ندادیم...»

مقوله فرعی الگوی مخرب دوستی

دوستان تأثیراتی همه‌جانبه بر روی تفکر، اعتقادات، واکنش‌های رفتاری و سبک زندگی اشخاص دارند. هر کسی بسته به نوع شخصیت، مشغله کاری و عامل‌های دیگر، زمانی را برای این نوع ارتباط اختصاص می‌دهد. پس از ازدواج، افراد ملزم به ایجاد تغییراتی در برنامه زندگی خود می‌شوند. یکی از این تغییرات نوع ارتباط با دوستان است که باید مدیریت گردد. برخی از مشارکت‌کنندگان از نوع معاشرت و زمانی که همسرشان به دوستان خود اختصاص می‌دانند، احساس نارضایتی داشتند. مهرداد می‌گوید:

«دیگه خیلی رفیق‌باز شده بود، با دوستاش که جمع می‌شدن دور هم این‌جوری شده بود، یه

سره دور هم بودن... دوستاش هم خوب نبود، خیانت میکردن...»

البته انتظار کنار گذاشتن دوستی‌های چندساله پس از زندگی مشترک، قابل‌پذیرش نیست؛ چراکه هر شخصیت سالمی، به گستره وسیعی از روابط نیاز دارد؛ ولی ارتباط زوجین با دوستان نامناسب، می‌تواند زنگ خطری برای زندگی آن‌ها باشد که در صورت بی‌توجهی به آن، همه ساختار زندگی از هم پاشد.

مقوله فرعی تشجیع مادرانه

مادر، در تربیت و سرنوشت فرزندان نقش کلیدی دارد و رابطه مادر-فرزندی می‌تواند تأثیرگذارترین رابطه در تمام زندگی باشد و حتی رابطه با همسر را تحت تأثیر قرار دهد. گاهی روابط مادر با فرزند به دلیل مدیریت غلط زوجین یا احساساتی برخورد کردن، می‌تواند به کانون تنش در خانواده زوجین منجر شود. از طرفی وابستگی بیش‌ازحد فرزند به مادر، باعث پذیرش تمامی حرف‌های او، بدون توجه به مسائل زندگی می‌شود. تشجیع در لغت به معنی دلیر کردن و تحریک کردن است. بهزاد می‌گوید:

«جرقه اینکه خانمم بی‌پروا شد و ترس خیانت و طلاق ریخت همون موقع بود که مادرزیم بهش

گفت طلاق بگیر، بیا طبقه پایین خونه ام رو بهت می‌دم دیگه بی‌آقابالاسر زندگی کن... این حرف

تو ذهن زن من موند که میتونه بی‌آقابالاسر هم راحت زندگی کنه...»

مهرداد نیز حمایت مادر همسرش از رفتارهای وی را یکی از دلایلی راحت‌تر شدن ارتباط همسرش با فرد

سوم می‌داند و می‌گوید:

«مامانش حمایت بیخودی از خودش و کاراش می‌کنه... مثلاً آگه به من دروغ می‌گفت خونه

مامانم، من به مامانش زنگ می‌زدم، الکی میگه آره اینجاست، خوابه. در صورتی که اصلاً اونجا نبود...

نمی‌دونم شاید فکر می‌کرده داره از زندگی دخترش مواظبت می‌کنه...»

مقوله اصلی ویژگی‌های شخصیتی

زن و مردی که وارد زندگی زناشویی مشترک می‌گردند، هر کدام دارای ویژگی‌های شخصیتی و خصوصیات فردی متفاوتی هستند. زمانی که یکی از این خصوصیات در فرد به صورت افراطی دربیاید، ممکن است مشکلاتی را برای او و اطرافیانش ایجاد کند. در پژوهش ما و با توجه به سخنان مشارکت‌کنندگان، بیشترین صفتی که باعث خیانت زنان شده بود، هیجان‌طلبی و ریسک‌پذیری و تایید خواهی آنان بوده است.

مقوله فرعی گشودگی به تجربه

خصلت‌هایی مانند انعطاف‌پذیری، هیجان‌طلبی، تنوع‌طلبی، کنجکاوی و تمایل به پذیرش عقاید تازه از ویژگی‌های افرادی است که علاقه به تجربه‌های جدید دارند. داشتن این خصلت‌ها می‌تواند باعث پیشرفت فرد در زندگی و داشتن زندگی شادتر شود؛ ولی عدم تعادل در روند زندگی، از شاخه‌ای به شاخه‌ای دیگر پریدن، از هم گسیختگی رفتاری، ریسک‌پذیری‌های بیش‌ازحد و رو آوردن به بی‌بندوباری‌های جنسی و ... می‌تواند از پیامدهای منفی داشتن این‌گونه خصلت‌ها به‌صورت افراطی باشد. حمید، بعد از حدود یک سال زندگی مشترک، متوجه خیانت‌های مکرر همسرش و روابط فرا زناشویی او با چند نفر می‌شود، می‌گوید:

«به تحصیلات و به سنش نمی‌خورد همچنین کاری. پیام‌هایی که ردوبدل کرده بود و اسم عجیب بود. عین نوجوان‌ها دنبال هیجان و چیزای جدید بود. فکر می‌کنم خانم من تنوع‌طلبه، چون با چند نفر دوست شده بعد از تأهلش...»

باید توجه داشت که شاید عواملی باعث تشدید خصوصیات مطرح‌شده زنان بوده و آنان را بیش‌ازپیش به سمت رابطه با افراد جدید و هیجان‌های مربوطه سوق دهد. عواملی مانند شرایط زندگی زناشویی، تفاوت‌های شخصیتی بین آنان و همسر و یا عادی شدن زندگی زناشویی از جمله این عوامل هستند.

مقوله فرعی تأیید خواهی

میل به همراهی دیگران و موردپذیرش بودن آن‌ها، یکی از نیازهایی است که در صورت ارضای آن، افراد احساس رضایت و امنیت می‌کنند. به دلیل اجتماعی بودن انسان، این نیاز تا حدی منطقی و طبیعی است؛ ولی مشکل زمانی رخ می‌دهد که این نیاز افراطی شود؛ مانند هر مسئله دیگری، اگر تأیید خواهی به سمت افراطی شدن برود، قطعاً مشکلات و معضلاتی را برای فرد در زندگی‌اش به بار خواهد آورد. محمد می‌گوید:

«یه سری کارها با خودش می‌کرد که تو چشم باشه، ابروش رو تتو کرد، رفت لبش رو تزریق کرد، شکمش رو رفت عمل کرد که لاغر بشه... که بقیه بینش و بگن بارکلا...»

رضا نیز در این خصوص می‌گوید:

«زنم حرف بقیه رو خیلی بها می‌داد. تو محیط‌هایی که می‌رفت... با آدم‌های نادرستی که روبرو می‌شد، خیلی حرفاشون براش مهم بود. آگه اونا می‌گفتن زندگی‌ات فلائه، قبول می‌کرد»

مقوله اصلی ناخرسندی عاطفی / جنسی

نیازهای عاطفی و جنسی یکی از عمده نیازهای آدمی است و برطرف کردن آن‌ها یکی از کلیدی‌ترین اهداف ازدواج است. در صورت برطرف نشدن این نیازها یا یکی از آن‌ها در زندگی زناشویی، نوعی نارضایتی ایجاد

می‌شود که ممکن است پیامدهای گوناگونی را در پی داشته باشد. یکی از پیامدهای این ناخرسندی زوجین می‌تواند ارتباط آن‌ها با دیگری و رفع نیازها درجایی غیر از کانون خانواده باشد.

مقوله فرعی ناتوانی جنسی مرد

گاهی به دلایل مختلف روانی و جسمی، مردان در رابطه جنسی کم‌توان هستند. ناکارآمدی جنسی مرد می‌تواند سبب نارضایتی همسر شود و یکی از دلایلی باشد که آنان بخواهند رو به سمت کسی دیگر بیاورند. علی که ۱۸ سال از زندگی مشترک با همسرش می‌گذرد، در این باره می‌گوید:

«بیشتر در مورد جنسی تو سرم می‌زنه... یه وقت‌هایی گیر به روابط زناشویی می‌داد، مسئله‌اش

این بود... می‌گفت مثلاً چرا رابطه مون طولانی‌تر نمیشه، رفتم دکتر...»

شاید عدم آموزش صحیح رابطه با همسر و عدم گفتگو زوجین در این مورد نیز، از دلایل نارضایتی زوجین از رابطه جنسی‌شان باشد. ممکن است زنان به دلیل سنت حاکم بر جامعه سخت‌تر بتوانند در مورد نوع علاقه خود در رابطه جنسی صحبت کنند یا زمانی که دیگر کار از کار گذشته است آن را ابراز کنند. آن‌ها ممکن است با نادیده‌گیری نیاز جنسی خود و سعی در کم کردن رابطه با همسر و یا در نهایت شکستن پیمان زناشویی به این نارضایتی پاسخ دهند. حسین می‌گوید:

«من تو رابطه جنسی مشکل داشتیم، بلد نبودم چکار کنم که همسر هم راضی باشه. الان بهتر

شدم... این اواخر که رابطه جنسی داشتیم، می‌گفت کاش قبلت هم مثل الان بود...»

مقوله فرعی بی‌رغبتی جنسی زن

بی‌میل جنسی زنان، به دلایل متفاوتی مانند احساسی، فیزیولوژیکی، بیماری‌های جسمی و روحی، کیفیت رابطه جنسی، مشکلات خلقی می‌تواند بروز کند. یکی از مهم‌ترین دلایل بی‌میلی جنسی زنان، رابطه احساسی کم‌رنگ در زندگی مشترک است. در این زمان، زنان میل و رغبت کمتری به برقراری رابطه جنسی با همسر دارند و یا به اجبار به آن تن می‌دهند و در نتیجه لذتی از رابطه نمی‌برند. این نارضایتی می‌تواند زمینه‌ساز روابط فرا زناشویی گردد. رضا در مورد میل جنسی همسرش می‌گوید:

«زنم می‌گفت هفته‌ای یک بار... اینکه اون بخواد پیش قدم بشه برای رابطه. اصلاً... خیلی وقت‌ها

هم دلش نمی‌خواست اصلاً رابطه داشته باشیم»

مهدی نیز بی‌رغبتی جنسی همسرش را این‌گونه توصیف می‌کند:

«زنم تو رابطه جنسی مثل آدم‌های جنازه می‌موند، انگار هیچ حسی نداشت. شاید به خاطر این

بود که زیاد منو دوست نداشت. باعث می‌شد تو رابطه جنسی هم حسی نداشته باشه.»

مقوله فرعی سردی عاطفی

عشق و علاقه در زندگی زناشویی باعث دوام بیشتر زندگی و احساس خوشبختی زوجین می‌گردد؛ ولی گاهی زندگی زناشویی به هر دلیلی از همان ابتدا با دوست داشتن شروع نمی‌شود و زوجین نیز تلاشی برای به وجود آمدن عشق نمی‌کنند. مهدی از ابتدای شروع زندگی‌شان این گونه می‌گوید:

«من فکر می‌کنم که از اول منو نمی‌خواستند، من چون روز اول دوم زندگی حس کردم که انگار نه انگار من در کنارش هستم. از همون روز اولم مثلاً هر چی هم بهش ابراز علاقه می‌کردم اصلاً انگار نه انگار که تو داری چی میگی... از آدم دوری می‌کرد»

ولی گاهی زوجین با عشق زیاد زندگی مشترک خود را شروع می‌کنند؛ ولی رفته‌رفته این احساسات به سمت سردی می‌گراید. رضا دلیل خیانت همسرش را کم شدن علاقه بینشان می‌داند:

«ما عاشق شدیم و ازدواج کردیم، ولی شاید خانمم دیگه منو دوست نداشت و نیومد رک و پوست کنده بگه و راه خیانت رو انتخاب کرد. خودشم می‌گفت دیگه دوست نداشتم...»

مقوله فرعی ضعف بیانی

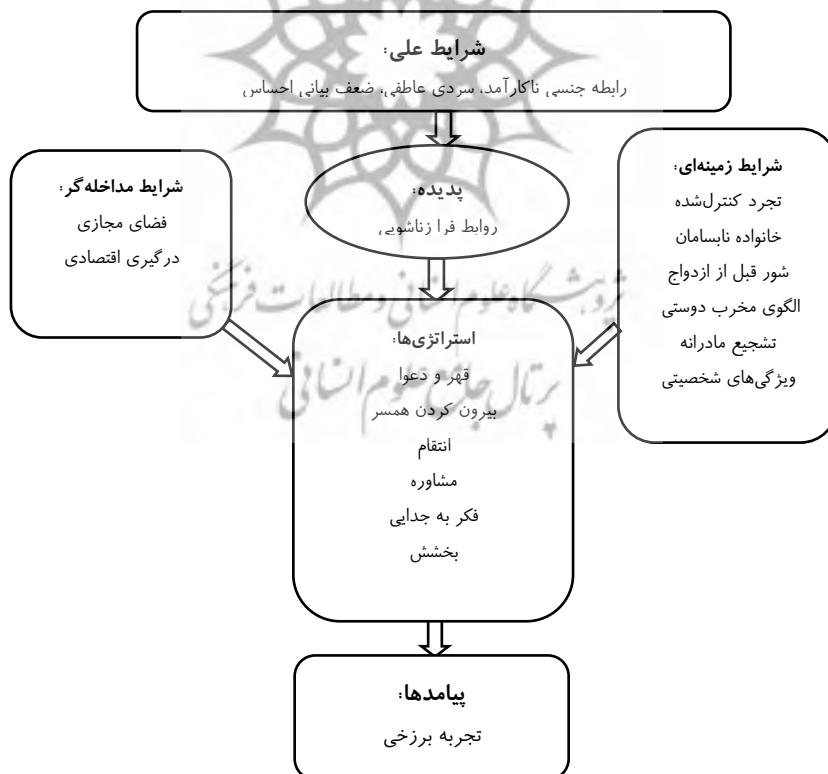
شالوده زندگی مشترک بر پایه عشق و محبت استوار است. عشق نیز برای دوام آوردن نیاز به ابراز شدن دارد. هر کسی می‌تواند عشق را به شیوه‌های متفاوتی مانند تظاهرات بیانی، نوشتاری و رفتاری و غیره ابراز کند. زنان بیشتر به ابراز کلامی عشق از سمت شوهرشان نیاز دارند. در مقابل برخی از مردان ممکن است به دلایلی مانند یاد نگرفتن، صفات شخصیتی، محرومیت احساسی دوران کودکی، باورهای نادرست سنتی و ترس از متوقع شدن همسر، در ابراز بیانی عشق خود ناتوان باشند. میلاد می‌گوید:

«می‌گه منو دووسم نداشتی... مثلاً بهم نمی‌گفتی دوستت دارم، عاشقتم، برات می‌میرم و از این حرفا... خب اینکه وقتی ما بچه بودیم هیچکی بهمون آموزش نداده بود که با خانمت چطوری حرف بزنی، قریون صدقه‌اش بری... اینا خیلی تأثیر داشته»

ضعف بیانی عشق و محبت مردان، ممکن است باعث سردی همسرشان و رساندن این پیام که شوهر به آنان علاقه‌ای ندارد شود؛ و همین امر راه را برای ورود فردی که مهارت بالایی در این زمینه دارد، هموار می‌کند و جرقه‌های خیانت زده می‌شود. رضا می‌گوید:

«خانم من چون خیلی با اون آقا حرف می‌زد، بهش دل بست. منم کمتر میتونستم بهش برسم. کلاً زیاد حرفای قشنگ بلد نبودم و انگار زنم دنبال همین کلمه‌ها بود که رفت با اون»

با بررسی یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها، برخی از راهبردهایی که مردان در مواجهه با خیانت همسر خود بکار گرفته‌اند را به دست آوردیم. این استراتژی‌ها طیفهای رفتاری متفاوتی مانند دعوا کردن، انتقام، قهر، ترک منزل، بیرون کردن همسر، فکر به جدایی، کمک گرفتن از مشاور و افراد دیگر، تغییر رفتارهای اشتباه و گذشت و بخشش را شامل می‌شود. علاوه بر علل، استراتژی و پدیده مرکزی، برای ترسیم مدل پارادایمی به پیامدها نیز نیاز داریم. در پژوهش حاضر، پیامد روابط فرا زناشویی همسر برای مردان را تجربه برزخی نام‌گذاری کردیم. منظور از تجربه برزخی، برزخی است که مردان پس از پی بردن به روابط فرا زناشویی همسر در آن گرفتار شده‌اند. پس از کشف خیانت همسر، مردان انبوهی از احساس‌ها، شرایط و آسیب‌های گوناگونی را تجربه می‌کنند. تجاربی که به برزخی ختم می‌شود که مردان را در خود اسیر می‌کند و رهایی از آن به خیل زیادی از مسائل بستگی دارد که تنها در اختیار مردان نیست. آنان از طرفی رنج و آسیب خیانت را دارند و از طرفی تلاش می‌کنند از این رنج خلاصی یابند. آیا دردها و رنج‌ها خلاصی می‌یابد یا با ناکامی‌های بیشتری روبرو خواهند شد. در ادامه مدل مفهومی پژوهش را با استفاده از اطلاعات به دست آمده ترسیم کردیم.

نمودار ۱- مدل مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

شاید در مورد علل خیانت مردان بسیار بیان شده باشد که نارضایتی جنسی یکی از عوامل مهم خیانت آنان است؛ ولی اینکه مردان چه عوامل و شرایطی را در خیانت همسر خود دخیل می‌دانند می‌تواند جالب توجه باشد. در پژوهش حاضر، با توجه به اطلاعات و از نقطه نظر مشارکت کنندگان، شرایط و عوامل بی‌شماری باعث خیانت زنان شده است. یک سری از عواملی که آنان بیان داشته‌اند بسترهایی است که خیانت را ایجاد می‌کند و زنان در ایجاد آن نقشی نداشته‌اند. مهم‌ترین این شرایط خانواده‌ای است که زن در آن متولد و تربیت شده و یا محیطی است که در آن رشد یافته است.

نقش کم‌رنگ پدر در زندگی مجردی زنان، نبود یا کمبود محبت خانواده، تربیت نامناسب، سابقه طلاق یکی از اعضای خانواده و آزادی بعد از طلاقش شرایطی است که مردان در خیانت همسر خود مهم دانسته‌اند. از نظر برخی از مردان پژوهش، مادر همسرشان، جرقه‌ای برای خیانت او بوده‌اند، به این صورت که صراحتاً آنان را به طلاق گرفتن و زندگی راحت بعد از آن تحریک کرده‌اند. همچنین مردان، محیط کنترل شده زنان در دوران مجردی را نیز عاملی برای رفتن به سمت فردی دیگر بعد از ازدواج دانسته‌اند. این شرایط ذکر شده با پژوهش پور موحد و همکاران (Pourmovahed et al, 2018)، فتحی و همکاران (Fathi, 2017) همسو است. مشارکت کنندگان از عوامل شخصیتی مانند تنوع طلبی، هیجان خواهی بیش از حد، ریسک پذیری، زودبآوری، کنجکاو و علاقه به تمجید و بها دادن بیش از حد به حرف دیگران، به عنوان عاملی برای ایجاد روابط فرا زناشویی زنان نام برده‌اند. این یافته‌ها نیز با پژوهش فتحی و همکاران (Fathi, 2017)، آگات و همکاران (۲۰۱۸)، همسو است. عامل دیگری که از نظر مردان توانسته بود باعث خیانت زنان شود، استقلال بخشی بیش از حد مردان به زنان بود. دوستان نامناسب و الگوهای مخرب دوستانه نیز یکی دیگر از عوامل گرایش زنان به خیانت بود. این یافته با پژوهش فتحی و همکاران (Fathi, 2017) و فتحی و همکاران (Fathi et al., 2014)، زارعی محمودآبادی و همکاران (Mahmoodabadi, Bahrami, Ahmadi, 2012) همسو است. همچنین مشارکت کنندگان رابطه احساسی ضعیف را نیز از عوامل گرایش همسر به خیانت دانسته‌اند. استفاده نادرست زنان از گوشی همراه و اینترنت و اعتیاد به فضاهای مجازی و وقت‌گذرانی در آن نیز از جمله عوامل گرازانان به خیانت بوده است. این یافته‌ها با پژوهش فتحی و همکاران (Fathi, 2017) همسو است. همچنین مردان، ناتوانی خود در ابراز احساسات را از عوامل خیانت همسر می‌دانند. این یافته با پژوهش‌های پور موحد (Pourmovahed et al., 2017)، حبیبی و حاجی حیدری

(HABIBI & Hajihyadari, 2015)، فتحی و همکاران (Fathi, 2017) همسو است. مورد دیگری که مردان از آن به‌عنوان عاملی برای دوری بیش‌ازپیش خود و همسرشان و دلیل برای خیانت زنان بیان داشته‌اند، درگیری زیاد و شرایط کاری نامناسبشان و غفلت از زندگی بوده است. همچنین آنان نارضایتی زنان از رابطه جنسی را نیز به‌عنوان عاملی که می‌تواند آن‌ها را به سمت فرد دیگری سوق داشته باشد نام برده‌اند. این یافته با پژوهش آدامپالو (Adamopoulou, 2013)، همسو است. نکته دیگری که در ایجاد آن، شاید هم مرد، زن و حتی بسیاری شرایط دیگر نقش داشته است، روابط آن‌ها قبل از ازدواج و عدم شناخت کافی از هم بوده است. به‌طور خلاصه می‌توانیم عوامل و شرایطی مانند خانواده نابسامان، تشجیع مادرانه، تجرد کنترل‌شده، شور قبل از ازدواج، ویژگی‌های شخصیتی زنان، استقلال بخشی بیش‌ازحد در دوران متأهلی، الگوی مخرب دوستی، سردی عاطفه، ضعف بیانی، روابط جنسی ناکارآمد، درگیری اقتصادی، فضای مجازی را از جمله عوامل برقراری روابط فرا زناشویی زنان از نگاه مردان بیان کنیم.

با توجه به آنکه عوامل محیطی و فرهنگی می‌تواند در خیانت زوجین تأثیرگذار باشد، پیشنهاد می‌کنیم در شهرهایی که از لحاظ فرهنگی با شهر پژوهش متفاوت هستند، صورت پذیرد. از آنجاکه نقش خانواده خاستگاه در بروز خیانت مؤثر است، پیشنهاد می‌کنیم در پژوهشی به بررسی دقیق این موضوع با دسترسی به خانواده‌ها پرداخته شود. پیشنهاد می‌کنیم برای درک بهتر این پدیده، پژوهشی هم‌زمان هم بروی زوج خیانت دیده و هم همسر خیانت کرده صورت پذیرد. همچنین در صورت امکان، آزمون‌هایی در مورد ویژگی‌های شخصیتی و مشکلات روحی و روانی زوجین گرفته شود. به دلیل آنکه خیانت ممکن است در هر زندگی مشترکی رخ بدهد، پیشنهاد می‌کنیم در جلسات مشاوره قبل از ازدواج، جلساتی را به بیان صدمات و آسیب‌های خیانت و راه‌های پیشگیری از آن اختصاص داده شود. از آنجاکه خانواده، مخصوصاً مادران در تربیت فرزندان نقش کلیدی ایفا می‌کنند و روابط صمیمانه بین آن‌ها از بسیاری از مشکلاتی که حتی در زندگی آینده فرزندان می‌تواند رخ دهد جلوگیری می‌کند، پیشنهاد می‌کنیم کارگاه آموزشی بیشتری برای والدین در تمامی مناطق شهر با هزینه کمتر برگزار گردد.

محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش

در هر کار پژوهشی محدودیت‌هایی بر سر راه پژوهشگر وجود دارد که در تمامی مراحل پژوهش به همراه محقق است. پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنا نبوده است. محدودیت‌هایی مانند عدم همکاری کافی از سوی مراکز مشاوره و برخی مشاوران و روانشناسان برای معرفی مشارکت‌کنندگان که باعث زمان‌بر و

افزایش هزینه برای نمونه‌گیری شده است. به دلیل خاص بودن موضوع پژوهش، دسترسی به نمونه و همچنین جلب همکاری آنان برای مصاحبه بسیار سخت بود. به دلیل اینکه پژوهش‌های کافی بر روی مردان آسیب‌دیده از خیانت انجام نشده بود، با کمبود پیشینه مواجه بودیم. به دلیل اتکای صرف به گزارش مردان قربانی خیانت، باید در تعمیم نتایج آن به زنان آسیب‌دیده از خیانت، احتیاط نمود. همچنین بررسی ویژگی‌های فردی و روان‌شناختی افراد مشارکت‌کننده و همسرانشان در طول پژوهش امکان‌پذیر نبود.

اخلاق پژوهش

در این پژوهش نهایت تلاش بر آن بوده که پاسخگویان در معرض معرفی قرار نگیرند. حتی رویه کدگذاری مصاحبه‌ها به‌گونه‌ای صورت پذیرفت که در عین گویا بودن، نام و مشخصات فرد افشا نشود. به دلیل اینکه ماهیت این پژوهش به‌گونه‌ای بود که نیاز به مرور چندباره صحبت‌های مشارکت‌کنندگان بود، پس از توضیح درباره اینکه از فایل‌های صوتی مصاحبه‌شوندگان تنها در رویه پژوهش استفاده خواهد شد و بعد از پایان پژوهش فایل‌های صوتی از بین خواهد رفت، اجازه ضبط مصاحبه‌ها از آن‌ها گرفته شد. از دیگر حقوق مشارکت‌کنندگان در این پژوهش امکان دسترسی آن‌ها به نتایج پژوهش در صورت تمایل بود. همچنین در این پژوهش هیچ نوع بار مالی برای مشارکت‌کنندگان وجود نداشت.

مشارکت نویسندگان

در این مطالعه نویسنده‌ی اول جمع‌آوری داده‌ها و نگارش مقاله را به عهده داشت و نویسنده دوم، در تحلیل داده‌ها و نگارش مقاله مشارکت داشت؛ و هر دو در نوشتن مقاله سهیم بودند.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی محققان انجام شد.

دسترسی به مواد و داده‌ها

در این پژوهش از آنجاکه از روش کیفی استفاده شده تمام موارد مصاحبه موجود است.

تأیید اخلاقی و رضایت مشارکت‌کنندگان

همه مشارکت‌کنندگان در پژوهش فرم رضایت آگاهانه را پر کردند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود. برای انجام این پژوهش از دانشگاه یزد کد اخلاق گرفته شد.

رضایت برای انتشار

نویسندگان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند

تصریح درباره تعارض منافع

این پژوهش با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد. نویسنده اول این پژوهش دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه یزد و نویسنده دوم عضو هیئت علمی گروه روانشناسی و مشاوره دانشگاه یزد است.

سپاسگزاری

نویسندگان از همه شرکت‌کنندگان در این پژوهش، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

References

Adamopoulou, E. (2013). New facts on infidelity. *Economics Letters*, 121(3), 458-462. [\[link\]](#)

- Allen, E. S., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Markman, H. J., Williams, T., Melton, J., & Clements, M. L. (2008). Premarital precursors of marital infidelity. *Family process*, 47(2), 243-259. [\[link\]](#)
- Bagarozzi Sr, D. A. (2007). Understanding and treating marital infidelity: A multidimensional model. *The American Journal of Family Therapy*, 36(1), 1-17. [\[link\]](#)
- Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: A methodological review. *Journal of marital and family therapy*, 31(2), 183-216. [\[link\]](#)
- Brown, E. M. (2013). *Patterns of infidelity and their treatment*: Routledge. [\[link\]](#)
- Campbell, A. M. (2009). How selected personality factors affect the relationships between marital satisfaction, sexual satisfaction, and infidelity. [\[link\]](#)
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*: sage. [\[link\]](#)
- Edjtehadi, M., & Vahedi, G. (2016). Sociological study of the potential of infidelity in marital relations and its effective factors among public and private sector employees. *Iranian Sociological Association*, 17(4), 105-138. [\[link\]](#)
- Ein-Dor, T., Perry-Paldi, A., Hirschberger, G., Birnbaum, G. E., & Deutsch, D. (2015). Coping with mate poaching: Gender differences in detection of infidelity-related threats. *Evolution and Human Behavior*, 36(1), 17-24. [\[link\]](#)
- Fathi, M. (2017). Comparing the causes of infidelity in marital relationships among men and women: A qualitative research. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*, 5(4), 401-418. [\[link\]](#)
- Fathi, M., Fekazad, H., Ghaffary, G., & Bolhari, J. (2014). Recognizing the fundamental factors of married men engaged in marital infidelity. *Social Welfare Quarterly*, 13(51), 109-131. [\[link\]](#)
- Fisher, T. D. (2007). Sex of experimenter and social norm effects on reports of sexual behavior in young men and women. *Archives of Sexual Behavior*, 36(1), 89-100. [\[link\]](#)
- Glasser, W., & Glasser, C. (2010). *Getting together and staying together: Solving the mystery of marriage*: Harper Collins. [\[link\]](#)
- Guitar, A. E., Geher, G., Kruger, D. J., Garcia, J. R., Fisher, M. L., & Fitzgerald, C. J. (2017). Defining and distinguishing sexual and emotional infidelity. *Current Psychology*, 36(3), 434-446. [\[link\]](#)
- HABIBI, A. M., & Hajiheydari, Z. (2015). A qualitative study for investigating the reasons of sexual infidelity of couples who have asked for divorce in family court. [\[link\]](#)
- Harley, W. F., & Chalmers, J. H. (2013). *Surviving an affair*: Revell. [\[link\]](#)
- Iman, M. (2012). Methodology of Qualitative Research: Qom: Research Institute of Hawzah and University [in Persian]. [\[link\]](#)
- Jones, D. N., & Weiser, D. A. (2014). Differential infidelity patterns among the Dark Triad. *Personality and Individual differences*, 57, 20-24. [\[link\]](#)

Family Counseling and Psychotherapy, Vol. 10, No. 1 (29), 2020

- Lambert, N. M., & Dollahite, D. C. (2008). The threefold cord: Marital commitment in religious couples. *Journal of Family Issues*, 29(5), 592-614. [\[link\]](#)
- Loudová, I., Janiš, K., & Haviger, J. (2013). Infidelity as a Threatening Factor to the Existence of the Family. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 1462-1469. [\[link\]](#)
- Mahmoodabadi, H. Z., Bahrami, F., Ahmadi, A., Etemadi, O., & Zadeh, M. S. F. (2012). The effectiveness of retraining attribution styles (cognitive therapy) on dimensions of family functioning in divorce applicant couples. *International Journal of Psychological Studies*, 4(2), 257. [\[link\]](#)
- McDaniel, B. T., Drouin, M., & Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in human behavior*, 66, 88-95. [\[link\]](#)
- Mohammadpur, A. (2013). Qualitative research method counter method2: The practical stages and procedures in qualitative methodology. *Tehran: Sociologists Publications*. [\[link\]](#)
- Myers, J. E., Madathil, J., & Tingle, L. R. (2005). Marriage satisfaction and wellness in India and the United States: A preliminary comparison of arranged marriages and marriages of choice. *Journal of Counseling & Development*, 83(2), 183-190. [\[link\]](#)
- O'Connor, J. J., Pisanski, K., Tigue, C. C., Fraccaro, P. J., & Feinberg, D. R. (2014). Perceptions of infidelity risk predict women's preferences for low male voice pitch in short-term over long-term relationship contexts. *Personality and Individual differences*, 56, 73-77. [\[link\]](#)
- Pourmovahed, Z., Mahmoodabad, S. S. M., Mahmoodabadi, H. Z., Tavangar, H., Ardekani, S. M. Y., & Vaezi, A. A. (2017). Family stability and conflict of spiritual beliefs and superstitions among Yazdi people in Iran: A qualitative study. *World Family Medicine Journal: Incorporating the Middle East Journal of Family Medicine*, 99(5548), 1-7. [\[link\]](#)
- Pourmovahed, Z., Mahmoodabad, S. S. M., Mahmoodabadi, H. Z., Tavangar, H., Ardekani, S. M. Y., & Vaezi, A. A. (2018). Deficiency of self-efficacy in problem-solving as a contributory factor in family instability: A qualitative study. *Iranian journal of psychiatry*, 13(1), 32. [\[link\]](#)
- Rafeie, A., Kalantari, M., Neshat Doust, H., & Hamid, O. (2017). Personal Constructs of Betrayed Spouses' Understanding of Forgiveness. *Journal of Family Research*, 13(1), 131-152. [\[link\]](#)
- Rotter, J. C. (2001). Letting go: Forgiveness in counseling. *The Family Journal*, 9(2), 174-177. [\[link\]](#)
- Shackelford, T. K., LeBlanc, G. J., & Drass, E. (2000). Emotional reactions to infidelity. *Cognition & Emotion*, 14(5), 643-659. [\[link\]](#)
- Shirdel, M. (2006). The tendency factors of married men and women to sexual unlawful relationship. *Social Welfare Quarterly*, 6(22), 133-148. [\[link\]](#)

- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research techniques*: Sage publications
Thousand Oaks, CA. [\[link\]](#)
- Wiederman, M. W., & Allgeier, E. R. (1996). Expectations and attributions regarding
extramarital sex among young married individuals. *Journal of Psychology & Human
Sexuality*, 8(3), 21-35. [\[link\]](#)

